

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

COLM TÓIBÍN

Nora Webster

K E L T A I N E N   K I R J A S T O

COLM TÓIBÍN:

Brooklyn (2009, suom. 2011)

Äitejä ja poikia (2006, suom. 2013)

Nora Webster (2014, suom. 2016)

COLM TÓIBÍN

Nora Webster

Suomentanut

KAIJAMARI SIVILL

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Englanninkielinen alkuteos *Nora Webster* ilmestyi 2014.
Copyright © The Heather Blazing Ltd 2014
Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2016
Painettu EU:ssa
978-951-31-8526-8

1

”Mahdat sinä olla jo kyllästynyt. Eivätkö ne ikinä lakkaa käymästä?” naapurin Tom O’Connor seisoi ulko-ovellaan ja katsoi häntä vastausta odottaen.

”Niin”, hän sanoi.

”Sen kun vain jätät avaamatta. Niin minä tekisin.”

Nora sulki puutarhan portin.

”Hyvää he tarkoittavat. Ihmiset tarkoittavat hyvää”, hän sanoi.

”Ilta illan perään”, Tom O’Connor sanoi. ”En käsitä miten jaksat sietää sitä.”

Nora mietti, voisiko mennä sisälle vastaamatta enää mitään. Tom puhui hänelle toisella lailla kuin ennen, sävyyn jollaista ei olisi aiemmin käyttänyt. Puhui niin kuin voisi jotenkin holhota häntä.

”Hyvää ihmiset tarkoittavat”, Nora toisti, mutta tällä kertaa sanat rupesivat surettamaan häntä ja hän joutui puremaan huulta ollakseen itkemättä. Kohdatessaan Tom O’Connorin katseen hän tiesi näyttävänsä lyödyltä, lannistuneelta. Hän meni sisälle.

Illalla oveen koputettiin vähän vaille kahdeksalta. Perä-

kamarissa oli tuli takassa ja pojat tekivät läksyjä pöydän ääressä.

”Mene avaamaan”, Donal sanoi Conorille.

”Enkä, mene sinä.”

”Menkää nyt jompikumpi”, Nora sanoi.

Kuopus Conor meni eteiseen. Kun poika avasi oven, kuului naisen ääni, mutta Nora ei tunnistanut, kuka siellä oli. Conor ohjasi vieraan etukamariin.

”Se on se pikkuinen nainen joka asuu Court Streetillä”, Conor kuiskasi peräkamariin tullessaan.

”Kuka pikkuinen nainen?” äiti kysyi.

”En minä tiedä.”

Kun Nora tuli etukamariin, May Lacey siellä nyökytteli surullisesti.

”Nora, päätin tulla vasta nyt. Mauricen kuolema on saanut minut ihan sanattomaksi, otan osaa.” Hän tarttui Noraa kädestä. ”Ja niin nuori mies vielä. Tunsin hänet ihan pikkupojasta saakka. Friary Streetillä tunnettiin kaikki.”

”Riisu takki, mennään peräkamariin”, Nora sanoi. ”Pojat tekevät siellä tehtäviään, mutta voivat siirtyä tänne ja sytyttää sähkötakan. Ja nukkumaanhan ne ovat menossa kohta kuitenkin.”

May Lacey'n hatun alta sojotti ohuita harmaita hiussuortuvia ja huivikin oli vielä kaulassa, kun hän istahti peräkamariin. Nora vastapäätä ja ryhtyi puhumaan. Hetken päästä pojat menivät yläkertaan; Conor ujosteli eikä tullut toivottamaan hyvää yötä vaikka Nora kutsui, mutta Donal tuli pian ja jäi istumaan heidän kanssaan katsellen May Laceyta tarkkaavaisesti, sanomatta mitään.

Oli jo selvää, että muita vieraita ei tänään tulisi. Nora oli

helpottunut, kun ei joutunut pitämään seuraa ihmisille, jotka olivat outoja toisilleen tai eivät tulleet toimeen keskenään.

”Vaan ajatteles”, May Lacey jatkoi juttuaan, ”Tony makasi sairaalassa Brooklynissa ja eiköhän siihen viereiseen sänkyyn osu mies, jonka Tony puheesta heti tunnisti irlantilaiseksi, ja Tony sitten kertoi, että hänellä on vaimo kotoisin Wexfordin piirikunnasta.”

May vaikenä ja nipisti suunsa kiinni kuin yrittäen muistella jotakin. Yhtäkkiä hän ryhtyi matkimaan miesääntä: ”Jaa no sieltähän minäkin, se mies sanoi siihen, ja sitten Tony sanoi että vaimo on Enniscorthysta, ja mies sanoi että jaa, sieltähän minäkin. Sitten hän kysyi Tonylta, että mistä päin Enniscorthya rouva on ja Tony sanoi että Friary Streetiltä.”

May Lacey katsoa tapitti Noraa tiiviisti kasvoihin pakottaen hänet osoittamaan kiinnostusta ja yllätystä.

”Ja se mies sanoi, että sieltähän minäkin. Että saattoikin sattua!”

Hän vaikenä kuin vastausta odottaen.

”Ja sitten hän sanoi Tonylle että oli ennen kaupungista lähtöään tehnyt sen rautaisen – miksi sitä nyt sanoisi? – ristikon tai suojuksen Gerry Cranen ikkunalaudalle. Ja minä menin katsomaan ja siinä se tosiaan on. Gerry ei tiennyt, milloin tai mistä se oli siihen tullut. Mutta se mies siinä Tony'n naapurisängyssä sairaalassa Brooklynissa sanoi, että hän sen oli tehnyt, että hän oli hitsari. Aikamoinen sattuma, vai mitä. Että Brooklynissa törmäsivät.”

Kun Donal meni nukkumaan, Nora keitti teetä. Hän toi sen peräkamariini tarjottimella, jolla oli myös keksejä ja kakkua. Kun tee oli saatu kaadettua, May Lacey siemaisi kupistaan ja ryhtyi taas puhumaan.

”Kaikki meidän lapset tykkäsivät Mauricesta kovasti. Aina kirjeissään kyselivät kuulumisia. Maurice ja Jack olivat kaveruksia ennen kuin Jack lähti. Ja hyvä opettajahan Maurice oli. Pojat kunnioittivat häntä. Niin sanoivat kaikki.”

Nora katseli tuleen ja yritti muistaa, oliko May Lacey käynyt tässä talossa koskaan ennen. Tuskinpa. Hän oli tuntenut Mayn koko ikänsä, niin kuin monta muutakin ihmistä tässä kaupungissa, aina oli tervehditty ja vaihdettu muutama kohteliaisuus tai seisahduttu juttelemaan, jos oli uutisia. Tunnettiin elämäntarinat, tiedettiin tyttönimet ja hautausmaalla se sukuhauta, johon toinen aikanaan päätyisi. Kerran Nora oli kuullut May Lacey'n laulavan konsertissa ja muisti ohuen sopraanon – laulu oli *Home Sweet Home* tai *Oft in the Stilly Night*, joku sellainen perinteinen.

Hänestä tuntui, ettei May Lacey käynyt paljonkaan ulkona, mitä nyt kaupassa ja sunnuntaisin messussa. He istuivat vaiti, ja Nora ajatteli että May ehkä lähtisi pian.

”Mukavaa kun tulit käymään”, hän sanoi.

”Voi Nora, olin niin murheissani sinun puolestasi mutta tuntui että piti odottaa, en tahtonut tungetella.”

May ei huolinut enää lisää teetä, ja lähtiessään viemään tarjotinta keittiöön Nora ajatteli, että May saattaisi nousta pukemaan takkia ylleen, mutta toinen ei liikahtanut tuolistaan. Nora meni yläkertaan tarkistamaan, että pojat nukkuivat. Häntä hymyilytti ajatella, että jospa menisi itsekin nyt sänkyyn, nukahtaisi ja jättäisi May Lacey'n alakertaan tuijottelemaan tuleen ja odottelemaan häntä turhaan.

”Missä tytöt ovat?” May kysyi heti kun Nora taas istahti. ”Kumpaakaan ei nykyään enää näy ja ennen he kulkivat ohi vähän väliä.”

”Aine on koulussa Bunclodyssa. Alkaa kotiutua sinne”, Nora sanoi. ”Ja Fiona suorittaa opettajajarjoitteluaan Dublinissa.”

”Lapsia tulee ikävä kun ne lähtevät”, May Lacey sanoi. ”Minulla on ikävä niitä kaikkia, kova ikävä, mutta se on kumma, miten Eily on mielessä kaikkein eniten, vaikka kampaan minä Jackiakin. Joku siinä oli, en tiedä mikä, että Eilya en vain millään olisi tahtonut menettää. Sitten kun Rose kuoli – kyllähän sinä Nora kaiken tämän tiedät – niin ajattelin, että Eily tulisi kotiin ja jäisi, löytäisi töitä täältä, mutta kun hän oli ollut kotona viikon tai kaksi niin huomasin miten vaisu hän oli eikä ollenkaan oma itsensä, ja sitten kun hän pillahti itkuun ruokapöydässä, sain kuulla, ettei poikakaveri New Yorkissa olisi päästänyt häntä lähtemään kotiin jollei olisi käyty ensin vihillä. Ja tyttö oli mennyt siellä naimisiin kertomatta meille mitään. ’No se siitä sitten, Eily’, minä sanoin. ’Sinun ei auta kuin mennä takaisin miehesi luo.’ Enkä minä saattanut häntä katsoa enkä hälle puhua, ja tyttö lähetteli valokuvia heistä kahdesta New Yorkissa, mutta en minä saattanut niitä katsoa. Kaikkein viimeksi minä tahdoin katsoa niitä. Mutta aina minua surettaa, ettei tyttö jäänyt.”

”Niin, oli se minustakin harmi kun kuulin, että Eilis lähti takaisin, mutta jospa hän on onnellinen siellä”, Nora sanoi ja ajatteli saman tien, tuliko sanoneeksi jotenkin väärin, kun May Lacey katsoi surullisena lattiaan loukkaantunut ilme kasvoillaan.

May Lacey ryhtyi penkomaan käsilaukkuaan. Hän pani lukulasit päähänsä. ”Minulla piti olla Jackin kirje mukana, mutta kotiin se taisi kuitenkin jäädä”, hän sanoi. Hän tutki paperilappua ja toistakin. ”Ei, ei se tullut mukaan. Minun

piti näyttää sitä sinulle. Jackilla oli sinulta kysyttävää.”

Nora ei sanonut mitään. Hän ei ollut nähnyt Jack Laceyta yli kahteenkymmeneen vuoteen.

”Jospa minä etsin sen kirjeen ja lähetän sinulle”, May sanoi. Hän nousi lähteäkseen.

”Tuskinpa Jack kotiin on palaamassa”, hän sanoi pukiesaan takkia ylleen. ”Mitäpä hän täällä tekisi? Heillä on oma elämänsä Birminghamissa, ja on minua kutsuttu sinne käymään ja ties mitä, mutta minä sanoin Jackille, että ihan tyytyväisenä astun viimeiselle tuomiolle Englantia näkemättäkin. Mutta minusta tuntuu että Jack tahtoi täältä jotakin, käyntipaikan, ehkä myös Eilyn lapsille ja muillekin.”

”No voihan Jack aina sinun luonasi käydä”, Nora sanoi.

”Hän arveli että myisit Cushin”, May sanoi asetellessaan huiviaan. Hän puhui niin kuin ei mitään, mutta hänen vilkaistessaan Noraan katse oli kova ja keskittynyt ja leuka väpätti.

”Jack kysyi minulta, oletko myymässä”, hän sanoi ja sulki suunsa tiukasti.

”En ole tehnyt mitään suunnitelmia vielä”, Nora sanoi.

May puristi suunsa taas suppuun. Hän ei liikkunut. ”Kun olisinkin muistanut tuoda sen kirjeen”, hän sanoi. ”Jack on aina tykännyt Cushista ja Ballyconnigarista. Heillä oli tapana käydä siellä Mauricen ja muiden kanssa ja sitä hän aina muistelee. Eivätkä ne seudut ole juuri muuttuneet, hänet tunnetaan siellä yhä. Mutta tämän kaupungin väestä hän ei tuntenut puoliakaan kun viimeksi oli käymässä kotona.”

Nora ei sanonut mitään. Hän halusi Mayn lähtevän.

”No, sanon Jackille että puhuin tästä sinulle. En minä sen enempeä nyt voi.”

Kun Nora ei vastannut, May katsoi häntä selvästi ärsyyntyneenä. He astuivat ulos huoneesta ja seisahtuivat eteiseen.

”Aika parantaa, Nora. En minä muuta osaa sanoa. Ja sen voin sanoa kokemuksesta.” Hän huokaisi kun Nora avasi etuoven.

”Kiitos käynnistä, May”, Nora sanoi.

”Hyvää yötä, Nora, pidähän huolta itsestäsi.”

Nora katseli kun hän kulki jalkakäytävällä hitaasti kotia kohti.

Eräänä lokakuuisena lauantaina hän jätti pojat kavereiden luo leikkimään, ja kertomatta kenellekään, minne oli menossa, hän ajoi vanhalla Austin A40:llään Cushiin. Niinä kuukausina, kun syksy kääntyi talveksi, hänen tavoitteenaan oli, poikien ja kenties itsensäkin vuoksi, saada itkunsa pidäteltyä. Se että hän itki ilman näkyvää syytä pelotti ja hermostutti poikia kun he hiljalleen totuttelivat siihen, ettei isää enää ollut. Hän huomasi, että pojat olivat ruvenneet käyttäytymään niin kuin kaikki olisi ihan tavallisesti, niin kuin mitään ei oikeasti puuttuisi. He olivat oppineet kätkemään tunteensa. Hän puolestaan oli oppinut tunnistamaan vaaran merkit, ajatukset jotka johtivat toisiin ajatuksiin. Poikien kanssa onnistumistaan hän mittasi sillä, miten hyvin osasi hallita tunteitaan.

The Ballaghin jälkeisessä alamäessä, kun meri ensimmäisen kerran pilkahti näkyviin, hän tuli ajatelleeksi, ettei ollut ikinä ennen kulkenut tällä tiellä yksinään. Kaikkina näinä vuosina jompikumpi pojista, tai tytöistä silloin kun he olivat olleet pieniä, oli juuri siinä kohdassa kiljaissut: ”Meri näkyy”, ja hänen oli pitänyt komentaa heitä istumaan rauhassa paikoillaan. Tämä saisi olla viimeinen kerta kun

hän ajaisi Cushiin yksinään, hän päätti. Toista kertaa hän ei itseään tähän tilanteeseen panisi.

Blackwaterissa hän ajatteli pysähtyä ostamaan tupakkaa tai suklaata tai mitä vain lykätäkseen saapumista Cushiin. Mutta ihan varmasti joku tuttu näkisi hänet ja haluaisi ilmaista osanottonsa. Oli niin helppo sanoa: ”Otan osaa” tai ”Otan osaa menetykseesi”. Kaikki käyttivät samoja lauseita, mutta vastaukseen ei ollut kaavaa. ”Niin” tai ”Kiitos” kuulosti kylmältä, suorastaan ontolta. Ja siinä surunvalitellijat sitten seisoisivat häntä katsellen kunnes hän ei malttaisi odottaa että pääsisi pois heidän luotaan. Siinä, miten he pitelivät hänen kättään tai katsoivat silmiin, oli jotakin nälkäistä. Hän mietti, oliko itse koskaan tehnyt niin kenellekään, ja ajatteli ettei. Kääntyessään oikealle Ballyconnigariin päin hän tajusi, että vielä pahemmalta tuntuisi, jos ihmiset rupeaisivat välttelemään häntä. Sellaista varmaan tehtiinkin, hän oivalsi, mutta hän ei vain ollut huomannut.

Taivas oli tummunut ja tuulilasiin osui sadepisaroita. Maisema näytti paljaammalta, talvisemmalta kuin maa-seutu Blackwateriin johtavan tien varressa. Hän kääntyi pallokentän vierestä vasemmalle Cushiin johtavalle tielle ja antautui hetkeksi kuvittelemaan, että eli lähimenneisyydessä, että oli uhkaavien sadepilvien pimentämä kesäpäivä, ja hän oli käväissyt Blackwaterissa ostamassa leipää ja lihaa ja sanomalehden. Hän oli heittänyt ostokset huolettomasti takapenkille ja talossa kalkkilammen rannassa oli koko perhe, Maurice ja lapset, ehkä pari ystävääkin, ja lapset olivat nukkuneet pitkään ja heitä harmittaisi kun aurinko ei paistanutkaan, mutta se ei estäisi heitä pelaamasta palloa tai riehumasta etupihalla tai lähtemästä rannalle. Mutta jos vettä tulisi koko päivän, pysyttäisiin sisällä ja pelattaisiin

korttia kunnes pojat kävisivät kärttyisiksi ja rupeaisivat marisemaan äidilleen.

Hän lohdutti mieltään kuvitelmilla kaikessa rauhassa. Mutta heti kun meri ja horisontti ilmestyivät näkyviin Corriganin katon yli, kuvitelmista ei enää ollut apua ja hän palasi kovaan maailmaan.

Hän ajoi auton sivutielle ja avasi suuret galvanoidut portit. Hän pysäköi talon eteen ja sulki portit, jotta kukaan ei näkisi autoa. Olisi ollut ihanaa, jos hänellä olisi ollut seuranaan joku vanhoista ystävistään, Carmel Redmond tai Lily Devereux, joiden kanssa voisi jutella järkevästi, ei siitä mitä hän oli menettänyt tai miten pahoillaan he olivat hänen puolestaan, vaan lapsista, rahasta, osa-aikatyöstä, siitä miten eletään tästä eteenpäin. He olisivat kuunnelleet. Mutta Carmel asui Dublinissa ja kävi täällä vain kesäisin ja Lily poikkesi vain silloin tällöin katsomaan äitiään.

Nora istui autossa ja ympärillä ulvoi mereltä puhaltava tuuli. Talossa olisi kylmä. Olisi pitänyt ottaa paksumpi takki. Hän tiesi, että ystävien kaipailu ja autossa värjötteleminen olivat vain keinoja lykätä sitä hetkeä, kun hänen pitäisi avata ovi ja astua tyhjään taloon.

Ja sitten ulvahti entistäkin rajumpi tuulenpuuska, joka tuntui nostavan auton ilmaan. Ajatus, jota hän ei ollut suostunut ajattelemaan mutta jonka oli tiedostanut jo monta päivää, tuli hänen mieleensä nyt ja hän lupasi itselleen yhden asian. Hän ei tulisi tänne enää. Tämä oli viimeinen kerta kun hän astuisi tähän taloon. Hän menisi sisään ja kävisi huoneet läpi. Ottaisi mukaansa kaiken henkilökohtaisen tavaran, jota ei voisi jättää, ja sulkisi sitten oven jäljestään ja ajaisi takaisin kaupunkiin ja tämän jälkeen, tulevaisuudessa, hän ei koskaan enää kääntyisi Blackwate-

rin ja Ballyconnigarin välisellä tiellä pallokentän kohdalta vasemmalle.

Hän yllättyi päättäväisyytensä lujuudesta, siitä miten helpolta tuntui kääntää selkä rakkaalle paikalle, jättää rantakallioille johtava tie ja talo toisten tutustuttavaksi, kesäkodiksi toisten tulla ja täyttää omilla äänillään. Hän istui autossa katselemassa mustanpuhuvaa taivasta meren yllä ja huokaisi. Lopulta hän lakkasi patoamasta tunnetta siitä, miten paljon oli menettänyt, mitä kaikkea jäisi kaipaamaan. Hän nousi autosta ja terästäytyi tuulta vastaan.

Etuovi avautui pieneen eteishalliin. Sen molemmilla puolilla oli kaksi huonetta, vasemmanpuoleisissa oli kerros-sängyt, oikealla oli olohuone ja sen takana pieni keittiö ja kylpyhuone, jonka vieressä oli heidän makuuhuoneensa, rauhassa, kaukana lapsista.

Heillä oli ollut tapana tulla tänne koko joukolla viikonlopuksi aina kesäkuun alussa, vaikka sää ei olisi suosinutkaan. Heillä oli kuurausharjat ja mopit ja pesuaineita ja rättejä ikkunanpesuun. He toivat mukanaan hyvin tuuletetut patjat. Se oli käännekohta, se kalenterimerkintä josta kesä alkoi, silloinkin kun se jäi harmaaksi ja sumuiseksi. Niinä vuosina, jotka hän nyt halusi muistaa, lapset olivat alkuun meluisia ja innostuneita, oltiin kuin amerikkalainen perhe *The Donna Reed Show'ssa*. Lapset matkivat amerikkalaista puhetyyliä ja komentelivat toisiaan, mutta väsyivät ja kylästyivät pian ja hän päästi heidät leikkimään tai rannalle tai kävelemällä kylään. Ja silloin oikea työ vasta alkoi. Kun lapset olivat poissa jaloista, Maurice saattoi maalata puuosia ja käsitellä sementtiä kalkkimaalilla tai paikata lattia-linoleumiin tulleita reikiä; hän itse puolestaan saattoi paikata tapetteja homehtuneista tai tahriintuneista kohdista,

mikä vaati hiljaisuutta ja keskittymistä. Hän nautti kun sai ottaa mitat ihan millilleen, sekoittaa juuri oikeanlaisen liis-
terin ja leikata kukkatapetista kirkkaita uusia paloja.

Fiona inhosi hämähäkkejä. Sen Nora nyt muisti. Ja talon siivoaminen oli ennen kaikkea hämähäkkien ja kova-
kuoriaisten ja kaikenlaisten ötököiden poistamista. Pojista oli ihanaa kun Fiona kirkui, ja Fionasta oli ihanaa kirkua, varsinkin kun isä tuli suojelemaan häntä suurieleisesti. ”Missä se on?” isä huusi matkien Jaakko ja pavunvarsi-
-sadun jättiläistä, ja Fiona juoksi hänen luokseen ja taker-
tui häneen.

Se on mennyttä nyt, Nora ajatteli mennessään olohuo-
neeseen, eikä sitä saa takaisin. Huoneen kylmyys ja pienuus
tuottivat hänelle outoa tyydytystä. Galvanoidussa pelti-
katossa oli selvästi vuoto, sillä sisäkattoon oli tullut uusi
tahra. Talo tärisi kun tuulenpuuska heitti kovan saderyöpyn
ikkunaan. Ikkunat pitäisi korjata pian, ja puu oli alkanut
lahota. Ja mistä sen tiesi, kuinka pian meri rapauttaisi ranta-
kalliota niin pitkälle että talo pitäisi viranomaisen mää-
räyksestä purkaa. Joku muu saisi murehtia. Joku muu saisi
korjata vuodot ja suojata seinät kosteudelta. Joku muu saisi
tehdä uudet sähkötyöt ja maalata talon, tai jättää sen säiden
armoille sitten kun aika koitti.

Hän myisi talon Jack Laceyille. Kukaan näillä seuduilla
asuva ei sitä tahtoisi ostaa, täällä tiedettiin, miten huono
sijointus se olisi Bentleyyn tai Curracloen tai Morriscastlen
taloihin verrattuna. Kukaan dublinilainen, joka näkisi talon
tässä kunnossa, ei ryhtyisi tekemään tarjoustta. Hän katsoi
ympärihän huoneessa ja vavahti.

Hän meni lastenhuoneisiin ja omaan makuuhuonee-
seensa ja tiesi, että Jack Laceyille Birminghamissa tämän

talon omistaminen olisi unelma, johon kuuluivat muistot helteisen kuumista sunnuntaipäivistä, pyöräilevistä pojista ja tytöistä, valoisasta maailmasta jossa kaikki oli mahdollista. Toisaalta hän kuvitteli, miten Jack Lacey vuoden tai parin päästä tulisi tänne parin viikon Irlannin-lomallaan, ja sisäkatto olisi luhistumisasteessa, joka puolella olisi hämähäkinverkkoja, tapetit repsottaisivat ja ikkunat olisivat rikki ja sähköt poikki. Ja kesäpäivä olisi sateinen ja synkkä.

Hän tarkisti laatikot, mutta niissä ei ollut mitään, mitä hän halusi. Pelkkiä kellastuneita sanomalehtiä ja narunpätkiä. Edes astiat tai ruuanlaittovälineet eivät olleet sen päätöisiä, että niitä olisi kannattanut viedä kotiin. Makuuhuoneen laatikosta löytyi muutama valokuva ja kirja, ja ne hän keräsi mukaansa. Ei muuta. Huonekalut olivat arvottomia, lampunvarjostimetkin jo nuhjuisia ja kuluneita. Hän muisti, miten oli ostanut ne Wexfordin Woolworthilta vasta muutama vuosi sitten. Kaikki tässä talossa lahosi ja haalistui.

Alkoi sataa kaatamalla. Hän otti peilin kylpyhuoneen seinältä ja pani merkille, miten puhtaana tapetti sen alla oli säilynyt verrattuna haalistuneeseen ja likaiseen seinään sen ympärillä.

Hän kuuli koputusta, mutta luuli ensin että tuuli vain paukutti oveen tai ikkunaan. Mutta kun kolkutus jatkui ja kuului huutelua, hän tajusi saaneensa vieraita. Se oli yllätys, sillä hän oli arvellut päässeensä tulemaan kenenkään huomaamatta ja auto oli näkymättömissä. Ensimmäiseksi hänelle tuli mieleen piiloutua, mutta hän tiesi että hänet oli jo nähty.

Hän avasi lukon ja ulko-ovi paiskautui häntä vasten. Oven takana seisojalla oli valtava anorakki, jonka huppu peitti puolet kasvoista.

”Nora, kuulin auton äänen. Onko täällä kaikki hyvin?”

Kun huppu vedettiin alas, hän tunnisti Darcyn rouvan, jota ei ollut nähnyt hautajaisten jälkeen. Hän sulki oven ja rouva tuli hänen perässään sisään.

”Mikset soittanut tulostasi?” rouva kysyi.

”Tulin ihan vain piipahtamaan”, Nora sanoi.

”Hyppää autoon ja tule talolle. Et sinä tänne voi jäädä.”

Taas kerran Nora pani merkillille holhoavan sävyn, häntä puhuteltiin kuin lasta, järkeviin päätöksiin kykenemätöntä. Sitä sävyä hänen oli ollut opeteltava sietämään hautajaisista lähtien, sivuuttamaan se. Hän oli yrittänyt ymmärtää, että se oli tapa ilmaista ystävällisyyttä.

Juuri nyt hän olisi kaikkein mieluiten kerännyt vähäisen omaisuutensa talosta, pakannut sen autoon ja ajanut pois Cushista. Mutta ei sellainen käynyt päinsä, hänen olisi pakko hyväksyä Darcyn rouvan kutsu.

Rouva ei suostunut tulemaan Noran kyydissä, väitti olevansa liian märkä autoon. Hän sanoi, että kävelisi takaisin kotiin sillä välin kun Nora ajaisi.

”Minulla menee täällä vielä vähän aikaa. Tulen perässä”, Nora sanoi.

Darcyn rouva katsoi häntä kummissaan. Nora oli yrittänyt kuulostaa tavalliselta, mutta antoikin sen sijaan salailevan vaikutelman.

”Tulin vain hakemaan muutamia tavaroita kotiin vietäväksi”, hän sanoi.

Vieraan katse käväisi kirjoissa ja valokuvissa ja seinään nojaavassa peilissä, sitten hän loi nopean silmäyksen muualle huoneeseen. Norasta tuntui, että Darcyn rouva ymmärsi saman tien, mitä hän oli tekemässä.

”No älä viivy kauan”, rouva sanoi. ”Keitän teen valmiiksi.”

Kun Darcyn rouva oli lähtenyt, Nora sulki oven ja meni taas peremmälle.

Valmista oli. Kaiken toteavalla katseellaan Darcyn rouva oli tehnyt tilanteesta todellisen. Nora lähtisi tästä talosta eikä tulisi koskaan takaisin. Hän ei enää koskaan kulkisi näillä teillä eikä suostuisi tuntemaan katumusta. Tämä oli mennyttä. Hän otti kokoamansa harvat tavarat ja vei ne auton peräkonttiin.

Darcyn rouvan keittiössä oli lämmintä. Rouva pani lautaselle tuoreita skonsseja, joiden päällä voi suli, ja kaatoi teetä.

”Mietittiinkin täällä, että miten sinulla menee, mutta Bill Parle kertoi, että sinä iltana kun hän kävi, teillä oli talo täynnä vieraita. Ehkä meidän olisi pitänyt tulla siitä huolimatta, mutta ajateltiin että odotetaan joulun yli, että kaipaat seuraa ennemminkin sitten.”

”Vieraita on käynyt paljon”, Nora sanoi. ”Mutta totta kai te olette tervetulleita ihan milloin vain.”

”Teistä tykätään niin kovasti”, Darcyn rouva sanoi.

Hän riisui esiliinan ja istahti pöytään.

”Ja me kaikki olimme teistä huolissamme, murehdimme että jospa ette enää tulekaan. Carmel Redmond oli poissa silloin kun se tapahtui ja oli aivan järkyttynyt.”

”Niin. Carmel kirjoitti minulle”, Nora sanoi, ”ja tuli sitten käymäänkin.”

”Niin hän kertoi”, Darcyn rouva sanoi, ”ja Lily oli täällä sinä päivänä ja sanoi että meidän täytyy pitää teistä huolta. Minä aina niin odotin sitä päivää, kun tulitte laittamaan taloa kuntoon. Siitä ne alkoivat hyvät säät minullekin. Mieltä ilahdutti, kun näin että tulitte.”

”Muistan yhtenä vuonna”, Nora sanoi, ”kun satoi niin kovasti, että sinun kävi meitä sääliksi ja pakotit meidät tänne teille syömään.”

”Ja tiedätkö”, Darcyn rouva sanoi, ”teidän lapset on ihan mahdollottoman hyvätapaisia. Niin hyvin kasvatettuja. Aine tykkäsi käydä katsomassa meitä. Kaikki ne kävivät, mutta Aine oli meille tutuin. Ja Mauricella oli tapana käydä sunnuntaisin, jos radiosta kuului ottelu.”

Nora katsoi ulos sateeseen. Oli suuri kiusaus johtaa Darcyn rouvaa harhaan, sanoa että kyllä he edelleen tulisivat kesäksi, mutta ei hän kyennyt. Ja hänestä tuntui, että rouva ymmärsi hänen hiljaisuutensa, että toinen oli etsinyt jotain vihjettä, lausuttua tai lausumatta jäänyttä sanaa, joka vahvistaisi hänen epäilyksensä siitä, että Nora aikoi myydä talon.

”No me sitten päätimme”, Darcyn rouva sanoi, ”että ensi kesänä laitetaan talo kuntoon teille valmiiksi. Katselin sitä äskettäin ja katon galvanointi näkyi kaipaavan vähän paikkausta, ja kun meidän navetta pitää laittaa joka tapauksessa, niin samat miehet voisivat käydä siinä teilläkin. Ja jaetaan sitten loput työt keskenämme. Minulla on avaimet ja meinattiin ensin että yllätetään teidät, mutta Lily sanoi että kyllä sinulta pitää kysyä, ja olin ajatellut sitten kysäistä heti joulun jälkeen. Lily sanoi että se on sinun talosi, eikä meidän sovi tungetella.”

Nora tiesi, että hänen pitäisi kertoa, mutta Darcyn rouvan sävyssä oli jotain niin sydämellistä ja lämmintä, että se esti häntä.

”Mutta ajattelin, että teille olisi ollut mukavaa”, rouva jatkoi, ”kun olisitte tulleet ja kaikki olisikin ollut valmiina. Älä sano nyt vielä mitään, mutta kerro sitten jos et halua, että

teemme mitään. Ja minä pidän avainta niin kauan kunnes haluat sen takaisin.”

”En. En tietenkään. Ja avaimen voit mielellään pitää vielä.”

Voihan olla, Nora ajatteli ajaessaan kohti Blackwateria, voihan olla että Darcyn rouva oli koko ajan olettanut, että hän aikoi myydä talon ja oli tajunnut siivoamisen nostavan sen arvoa; tai sitten Darcyn rouva ei ollut arvellut yhtään mitään, kenties Nora itse tarkkaili muita ihan liikaa miettiessään, mitä he hänestä ajattelivat. Mutta sen hän tiesi, että oli käyttäytynyt omituisesti, kun oli sulkenut portin pysäköityään auton talon pihaan, ja vaikuttanut salakähmäiseltä kun Darcyn rouva oli tullut käymään ja vielä sittenkin, kun ei ollut suoraa päätä hyväksynyt eikä hylännyt rouvan avuntarjousta talon laittamisesta.

Hän huokaisi. Käynti oli ollut hankala ja vaikea, mutta nyt se oli tehty. Hän kirjoittaisi Darcyn rouvalle ja Lily Devereuxille ja Carmel Redmondille. Ennen vanhaan, kun hän oli tehnyt tällaisen päätöksen, hän oli usein muuttanut mieltään seuraavana aamuna, mutta tällä kertaa niin ei kävisi, hänen mielensä ei muuttuisi.

Enniscorthyyn johtavalla tiellä hän rupesi laskeskelemaan. Ei hän tiennyt, minkä arvoinen talo oli. Pitäisi miettiä hinta ja lähettää se Jack Laceyille suljetussa kirjekuoressa – May Lacey'n kanssa hän ei halunnut neuvotella – ja jos Jack tarjoaisi vähemmän kuin hän pyysi, hän hyväksyisi tarjouksen, kunhan se olisi kohtuullinen. Hän ei halunnut ilmoitella talosta sanomalehdessä.

Autosta oli maksettu verot ja vakuutukset jouluun asti. Hän oli suunnitellut luopuvansa siitä silloin, mutta ajatteli

että jos myisi talon, voisi pitää auton tai ehkä vaihtaa sen uudempaan. Talorahoilla saisi maksettua mustan marmorihautakiven, jollaisen hän Mauricelle halusi, ja kesällä voisi vuokrata Curracloesta asuntovaunun viikoksi tai kahdeksi. Loput rahat voisi käyttää talousmenoihin, ja jotain uutta vaatettakin niillä voisi ostaa itselleen ja tytöille. Ja loput panna säästöön hätätilanteita varten.

Hän hymyili ajatellessaan, että talosta tulisi hänelle samanlainen puolen kruunun kolikko, jollaisen Conor oli saanut eräältä mieheltä muutama kesä takaperin. Häneltä oli unohtunut, mikä kesä se oli ollut, mutta ennen kuin Maurice sairastui ja ennen kuin Conor varsinaisesti ymmärsi rahan arvoa. Conor oli antanut kolikon talteen isälleen, ja koko kesän, joka kerta kun mentiin Blackwateriin, poika pyysi luottavaisena isältä uuden erän talletuksestaan. Kun pojalle sitten sanottiin, että raha oli lopussa, hän ei suostunut uskomaan.

Nora kirjoitti May Laceyille ja pani samaan kuoreen kirjeen Jackille. Lyhyen ajan päästä Jack kirjoitti suostuvansa ehdotettuun hintaan. Nora vastasi ilmoittamalla paikallisen asianajajan nimen, joka laatisi kauppakirjan.

Hän odotti oikeaa hetkeä kertoakseen pojille Cushin talon myynnistä, ja sitten kun hän aloitti, hän säikähti poikien huolestuneita, tarkkaavaisia ilmeitä: näytti kuin he tarkkaan kuuntelemalla voisivat saada selville jotain, mikä vaikuttaisi perinpohjaisesti heidän tulevaisuutensa. Kun hän puhui siitä, miten raha tulisi tarpeeseen, kävi ilmi, että pojat jo tiesivät hänen suunnitelleen auton myymistä vaikkei hän ollut siitä kertonut. He eivät hymyilleet eivätkä vaikuttaneet edes helpottuneilta, kun hän kertoi että auto pidettäisiin.

”Voidaanko me yhä mennä yliopistoon?” Conor kysyi.

”Totta kai”, Nora vastasi. ”Mitä varten sinä sitä mietit?”

”Kuka maksaa?”

”Minulla on erikseen rahaa säästössä sitä varten.”

Hän ei halunnut sanoa, että ehkä Jim-setä ja Margaret-täti maksaisivat. Jim ja Margaret olivat Mauricen naimattomaksi jääneet sisarukset, jotka asuivat kahdestaan vanhassa kotitalossaan. Pojat istuivat liikkumatta paikoillaan ja katsoivat häntä tiiviisti. Hän meni keittiöön ja pani veden tulelle, ja kun hän palasi huoneeseen, he eivät olleet edelleenkään liikahtaneet.

”Voidaan käydä lomilla eri paikoissa”, hän sanoi. ”Vuokrataan asuntovaunu Curracloesta tai Rosslaresta. Ei olla koskaan asuttu asuntovaunussa.”

”Voidaanko olla Curracloessa samaan aikaan kuin Mitchellit?” Conor kysyi.

”Jos halutaan. Voidaan selvittää, milloin he ovat menossa ja lähteä samaan aikaan.”

”Ollaanko viikko vai kaksi?” Conor kysyi.

”Pitempäänkin, jos huvittaa”, Nora sanoi.

”Ostetaanko m-me asuntovaunu?” Donal kysyi.

”Ei, vaan vuokrataan. Ostamisesta tulisi liikaa vastuuta.”

”K-kuka meidän t-talon ostaa?” Donal kysyi.

”Se on vielä salaista. Jos kerron teille, niin te ette saa kertoa kenellekään, mutta luultavasti sen ostaa May Lacey'n poika, se Englannissa asuva.”

”Siksikö se nainen kävi täällä?”

”Niinpä kai, juu.”

Hän laittoi teen ja pojat olivat katselevinaan televisiota. Hän tiesi saaneensa heidät pois tolaltaan. Conorin naama punoitti ja Donal tuijotti lattiaan niin kuin odot-

Irlantilainen COLMTÓIBÍN (s. 1955) on kirjoittanut romaaneja, novelleja, esseitä, näytelmiä ja lehtiartikkeleita. Hänen teoksiaan on käännetty yli 30 kielelle, ja hän voittanut useita kirjallisuuspalkintoja. Tóibín on ollut kolmesti Booker-ehdokkaana. *Brooklyn*-romaanistaan hän voitti 2009 Costa-palkinnon. Kahden maailman väliin jäävää naista kuvaavasta teoksesta tehtiin myös elokuva, joka ylsi Oscar-ehdokkaaksi 2016.

Hiljaisen väkevä selviytymistarina,
kuin valonsäde tummassa vedessä.

Colm Tóibín jatkaa Alice Munron viitoittamalla tiellä kohti tavallisia tavattomuuksia, hetkiä jolloin elämä karkaa uomastaan.

”Tóibinin pidättyväinen tyyli nostaa tutun tarinan aivan uudelle tasolle. Lopputulos on lumoava romaani, jossa arkipäivä tuntuu hetkittäin saavan jopa mystisiä sävyjä. Suurin arvoitus kätkeytyy kuitenkin Nora Websterin sisimpään.” JENNIFER EGAN, THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

Päällys ja kuvankäsittely: Markko Taina • Päälyksen kuva: iStockphoto

#kirja WWW.KIRJA.FI	 9 789513 185268	
	84.2 ISBN 978-951-31-8526-8	